

Bogdán László

Átiratok múzeuma

Áprily Lajos kakasa

– talált tárgy –

*Daliás idők voltak. Egy tyúkot
kellett volna beszolgáltatnia,
de tyúkjá nem volt, fogta Zebulont
(rekedtes hangja ávós trombita)
Áprily Lajos, szívében kín dúlt,
s költő fiával Visegrádra indult.
„Mi van öreg?! Hát nem kaptál tyúkot?
Ez annyit ér, mint Enyeden a halba.
És ki ébreszti majd a házatok?
Nélküle hogy éltek majd Szentgyörgypusztán?
Nem is kakas ez! Szárnyas oroszlán!...”*

*„Nem fogadták el az öreg kakast.”
Áprily bús, de Zsoli felvidul.
„Kaphatnánk érte vaj néhány garast,
tyúkot vehetnénk, az imok majd lilul,
de be kell vennie, irul-pirul,
homlokodról a redő elsímul,
lelünk zsebünkben még néhány garast,
és amitől szent arcod kipirul,
visszavásárljuk Zebulont, a gazt! ...
Lehet rögeszme? Lehet mánia?
De minekünk kell trombitálnia!...”*

*És lőn! Letudtak tyúkot, hivatalt,
beszolgáltatást, borut, zivatart.
Együtt buszoztak hármásban haza,
szívükben várván a késő tavaszt,
vidult a költő, fia, kakasa,
emlékeikben az elveszett haza.
„Milyen jó is, hogy nem tettünk panaszt!
Minden bémyaló firkász nagy paraszt.”
„S mindég csak neki lehet igaza!...”
Ezt megbeszélték. Várta asztaluk.
Fordításaik, versük, korty boruk.*

*Szeretteik aggódva lesték őket
(már elsírátták az öreg kakast)
a Hivatalt kielégítőket.
„Ha Tyúkjá nincs, tegyen már panaszt,
lefordította a Bulyba Taraszt,
perelje csak be a hivatalt, a gazt!...”
„Nem kellett Zebi. Bús volt az öreg,
visszavásáltuk hát az öreget,
előbb egy tyúkért zálogban maradt.
Mivel nélküle fel nem ébredünk,
Zebulonunk ím megmaradt nekünk.”*

*Reggel ő ébresztette Áprilyt,
s az álmában bújdokló Zsolit,
és a végre beköszöntő tavaszt.*

1999. január 1.

Szabó Lőrinc és az ördög

Szabó Lőrinc egyszer októberben,

eltévedt a borus magyar őszben.
Elgondolta: „tán vigasz lehetne
– elkínzottaan egy padra roskadt le–,
ha az ember, vállalva magányát,
élményként közelítené halálát.
S ha mindez nem is deríthetné fel,
telíteni lehetne szenvedéllyel...”
Itt tartott, mikor két patanyomot
vett észre a sárban. Elhallgatott.
„Az ördög járt itt! Most nélkülem ment el,
de az is lehet, visszajő még éjjel.
Hátha vidéki szekerek álltak itt?
S nyomot hagyott a sárban teheneik
patája. Egyébként az egyházatyák
nem is említik az ördögpatát.”
Mintegy végszóra, hirtelen zaj támadt,
s a bokrok között feltűnt egy kis állat.
Mókus lehetett? Macska? Vagy menyét?
Ráfüggesztette kerek röntgenszemét.
„Az ördög járt itt menyét-alakban.
Köröttem ólálkodik szakadatlan.
Tehetek bármit, itt van örökké.
Esővé változik, szóvá, köddé,
ravaszul mindég más alakot ölt.
Képzeletben már többször is megölt.
Őt látom minden szembe ringó nőben,
őt a hullámban s mi töri, a kőben.
Pásztorórákon is őt ölelem.
Éjjel-nappal itt van már velem.
Ha írok, sandán, ő vezeti tollam.
Ha beszélek ő szól. És ha szótlan
vagyok ő hallgat rulettcsendben.
Mióta itt van, elhagyott az Isten!
A sötétségben bújjik meg, a fényben.
Sorsom alkatrésze lett észrevétlen!...”
Háta mögött zihált. Lélekezete
elfojthatatlan walküri zene.
Bénultan nézte a kis állatot.
Mókus volt? Macska? Menyét? Ugrándozott.
Aztán eltűnt. Létezését másra
cserélte. Hívta az árnyak honába.
A költő várt és ráhullott az alkony.
És a villamos csörömpölt a sarkon.
És míg el nem jött megváltó halála,
önfeledten kianalizálta.
Az ördöggel már nem foglalkozott.
Tücsökműzika vezette. Sorsokat
teremtett, eltűnt mögöttük a fényben,
„ide kövess, ha tudsz!” Észrevétlen
osont tova a földvári mólón.
Mellette ott zúgott a Balaton.
Foszforeszkáltak a látomások.
A homálynak bátran nekivágott.

1999. január 10.

A nyom

„... csak újabb álmok vártak.”
(Borges: 1983. augusztus 25.)

Nyomot követtem éjben, tengeren,
álmon, sivatagon át.
Félrevezetett, eljátszott velem,
elérte Argentínát.
Mi lehetne tulajdonosát?
Egyszerre megszakadt,
semmivé esett, eltűnt, mennybeszállt,
mint sárga szamarak,

kiket a hold hajszol körbe,
míg be nem hullnak a gödörbe.

Messzi pampákon túnt el az a nyom.
Vibrált, félbeszakadt.
Addig vezetett. Már nem is tudom
felfogni, a szavak,
mint hold úzte sárga szamarak,
szétszélednek. Iszony
kerülget. Gödörbe hullanak,
eltűnnek, mint a nyom.
A hold hajszolja őket körbe,
míg bele nem vesznek az éjbe.

A síkon, távol mindentől, a nyom
volt, nem volt, fennakadt
a kétkedésen, tiltó szavakon,
unta, abbamaradt,
mint álmomban a sárga szamarak,
gödörbe hullt, bizony
aranyló szőrű szamarak, szavak:
iszony, düh, fájdalom...
Nyomot kergettem pampán, tengeren,
Nyomtalan hulltam át az éjeken.

1999. január 23.

másvilági anziksz

bódy gábor a hintán cserhalmi györgy a hintán
átút a fájdalom szövegszerkesztőn tintán

hatalmasan kilendül a mennybe száll a hinta
a magyar történelem van az ívére írva

felszikkázik nagymajtény világos foszforeszkál
itt ragyog ötvenhat is az a hajó is itt vár

és kitántorgunk megint a tömegsír mohácson
most vádlón felmagaslik összeomlik egy várrom

doberdo és piavé a széna téren lőnek
a vereségeink most szikkázva összeéremek

mennybe lendül a hinta anziksz a másvilágról
akár balcsillagzatunk fejünk felett világol

ki nem térhetünk immár az esztendőkön áttör
megbénít és körülfog zárt ajtókon dörömböl

berlinbe hív a démon és nem lesz visszatérés
gömbként ér össze minden féltékenység és féltés

nagyáriák erőszak bolyongás a vadonban
önmagunk keresése a régi arcunk hol van?

1997. október 19.

A régi dal visszhangja

Sorsunk csillagtérképén az iksz.
Fogadalmak. Várakozások.
Ha te így, én úgy és akkor fiksz,
hogy nem várlak. Mélyül az árok.
Mosom kezeim, imix-dimix
és kirekesztem a világot.
Olyan ez, mint az ördögglakat.
Régi delejez újakat.

Szorítja is. Magába zárja.
Élősködő fagyöngy. Ráborul.

Egy magas árnék társát várja.
Soha semmiből nem okul.
Felcsap boldog napok víg árja.
Az ördöglakat most beszorul.
Mint egy gömbben jelen van minden.
Csak épp nem lehet hozzáfémem.

Parki padon ülünk és nyár van.
Legendánk újra felszkrázik.
Felérfordulsz a ragyogásban.
Mosolyogsz, ahogy soha másik.
Lehet, hogy ez – amire vártam?
De árnyékod unottan ásít.
Elfordulsz. Felállsz. Vége lett.
Beomlanak az évtizedek.
Menthetetlen a régi dalnak
visszhangja is. Vissza se nézel.
Segíthetnek az égi hatalmak?
Nem hiszem. Elragad az éjjel.
Szétesnek hazug fogadalmak.
Sértődötten még hányszor méssz el?
A fényben megvillan a vállad.
Hallgatok. Nem szólok utánad.

Mit is mondhatnék – amit nem mondtam?
Távolodik megint az éden.
Repültünk is. Voltam? Nem voltam?
Szerelmünk tűnő éjjelében,
mentem egy úton, megbotoltam,
nagy, sötétlő vadonba értem.
Ide, hidd el, már nem követhetsz.
Fáim alá mellém nem fekhetsz.

Zárul életem. Ördöglakat.
Új évek szorítják a régít.
Végképp egymásba hajlanak:
múlt, jelen, jövő. Arcod tévhit.
Te nem vagy itt a fák alatt.
Hallom a muzsikát, az égít.
Régi dalnak visszhangja csendül,
És a hinta megint kilendül.

1998. december 7.